

PWYLLGOR YMGYNHOROL HARBWR PWLLHELI, 11 MAWRTH 2025

PRESENOLDEB:

Cyngor Gwynedd: Y Cynghorwyr Hefin Underwood a John Brynmor Hughes

Aelodau Cyfetholedig: Barry Simmons (Cynrychioli Cymdeithas Deiliaid Angorfeydd Marina Pwllheli), Stephen Tudor (Clwb Hwyllo Pwllheli), Andy Vowell (Sefydliad y Bad Achub, Pwllheli), Wil Partington (Cymdeithas Masnachwyr Morwrol Pwllheli) a'r Cynghorydd Mike Parry (Cyngor Tref Pwllheli).

Swyddogion : Gerwyn Owen (Rheolwr Masnachol Hafan a Harbwr Pwllheli), Sarah Hattle (Is-reolwr ac Harbwrfeistr Pwllheli), Llyr Beaumont Jones (Pennaeth Cynorthwyol Adran Economi a Chymuned) a Rhodri Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Eraill yn Bresennol yn Arsylwi : Desmond George (Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Aberdyfi) a'r Cynghorydd Gwilym Jones (Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog).

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Y Cynghorydd Elin Hywel, Michael Sol Owen (Plas Heli), Alwyn Roberts (Sefydliad y Bad Achub, Pwllheli) a'r Cynghorydd Richard Medwyn Hughes (Aelod Cabinet Economi a Chymuned).

Croesawyd y Cynghorydd John Brynmor Hughes a Sarah Hattle (Is-reolwr ac Harbwrfeistr Pwllheli) i'w cyfarfod cyntaf.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

3. MATERION BRYN

Dim i'w nodi.

4. AELODAETH

Atgoffwyd bod aelodaeth y Pwyllgor hwn yn cynnwys cymysgedd o gynrychiolaeth megis Aelodau Cyngor Gwynedd, Aelodau Cyfetholedig a Sylwedyddion o Bwyllgorau Harbwr Aberdyfi, Abermaw a Phorthmadog.

Manylwyd bod y Pwyllgor hwn yn cydymffurfio â chyfansoddiad y Pwyllgorau Harbwr eraill yng Ngwynedd, sydd yn gosod cyfyngiadau ar aelodaeth. Cadarnhawyd y caniateir hyd at 4 Aelod Etholedig Cyngor Gwynedd a hyd at 7 Aelodau Cyfetholedig i fod yn Aelodau o'r Pwyllgor hwn.

Eglurwyd bod swyddogion wedi derbyn ceisiadau gan unigolion o asiantaethau lleol sydd yn dymuno bod yn aelodau o'r Pwyllgor hwn, gan egluro nad oes modd derbyn unrhyw aelod arall gan fod aelodaeth yn llawn ar hyn o bryd. Fodd bynnag, amlygwyd nad yw termau aelodaeth rhai o'r Aelodau presennol yn cyrraedd gofynion y Pwyllgor hwn. Manylwyd nad oes cofnod o enwebiad swyddogol wedi dod i law gan 'Siambr Fasnach Pwllheli' nac 'Cymdeithas Perchnogion Cychod Pwllheli a'r Cylch'.

Cadarnhawyd bod swyddogion wedi holi'r Adran Gyfreithiol am arweiniad ar sut i gryfhau aelodaeth y Pwyllgor hwn.

Caniatawyd i'r swyddogion wneud ymholiadau pellach i gadernid aelodaeth y Pwyllgor, er mwyn sicrhau aelodaeth gywir i'r dyfodol.

5. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 08 Hydref, 2024 fel rhai cywir.

6. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLAETHOL YR HARBWR

Derbyniwyd Adroddiad a oedd yn cynnwys diweddariadau Cod Diogelwch Morol Porthladd, y Strategaeth Hirdymor, Carthu, Materion Ariannol, Materion Gweithredol ac ystadegau niferoedd angorfeydd a chanrannau boddhad cwsmer.

Diolchwyd i'r cyn-harbw'rfeistr, Wil Williams, am 34 mlynedd o wasanaeth yn Hafan Pwllheli, wedi iddo ymddeol yn ddiweddar. Tynnwyd sylw ei fod yn arwain ar y gwaith o adeiladu'r marina, goruchwyllo estyniad a pob amser yn cynnal y lefel uchaf o wasanaeth i'r cwsmeriaid. Ychwanegwyd ei fod yn angerddol iawn dros faterion yr harbwr a pob amser yn barod i rannu arweiniad a chefnogaeth. Rhannwyd dymuniadau gorau iddo yn ei ymddeoliad.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn:-

Carthu

Cadarnhaodd Rheolwr Masnachol Hafan a Harbwr Pwllheli bod trafodaethau gyda Chyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer derbyn trwydded carthu yn pwysleisio'r angen i adennill tir yn ogystal â chyflwyno tirwedd addas ar gyfer rhywogaethau natur a welir ar yr arfordir.

Holiwyd am drefniadau gwaredu ym Mae Ceredigion, gan gadarnhau byddai angen trwydded forol i waredu unrhyw laid i'r Bae. Ymhelaethwyd bod cais yn cael ei wneud i broffilio ble bydd y llaid sydd yn gadael yr harbwr yn setlo, mewn cydweithrediad ag Ymgynghoriaeth Gwynedd.

Mewn ymateb i ymholiad am ddefnyddio cwch i gludo llaid i Fae Ceredigion er mwyn ei waredu yno, cadarnhaodd Rheolwr Masnachol Hafan a Harbwr Pwllheli byddai hyn yn costio llawer i'r gwasanaeth, gan fyddai cost o £1miliwn er mwyn cludo'r cwch i Bwllheli cyn cychwyn ar y broses. Cadarnhawyd nad oes ystyriaeth yn cael ei roi i gynllun o'r fath oherwydd nad yw'n ymarferol o fewn cyllidebau'r Harbwr. Fodd bynnag, cadarnhawyd mai'r bwriad yw sicrhau bod y llaid yn cael ei bwmpio i'r Bae.

Pryderwyd am gostau blynyddol y broses carthu a chynigwyd syniad amgen er mwyn mynd i'r afael a'r her. Manylwyd ar y syniad o adeiladu grwyn ger Carreg yr Imbyll er mwyn atal tywod rhag cyrraedd yr harbwr o gyfeiriad Abererch, gan achosi i lai o laid setlo o fewn yr harbwr. Mewn ymateb, cadarnhaodd Rheolwr Masnachol Hafan a Harbwr Pwllheli bod y costau o faethu'r tywod o'r Harbwr i draeth Carreg y Defaid wedi cael ei gyfarch gan y llywodraeth. Ymhelaethwyd bod yr Harbwr yn rhydd i werthu gweddill y tywod am elw, gan gadarnhau bod yr holl elw a wnaed yn cael ei ychwanegu i Gronfa Carthu'r Harbwr. Nodwyd hefyd bod Cynllun Rheoli Llifogydd yn weithredol ar y cyd gydag Ymgynghoriaeth Gwynedd a Chyfoeth Naturiol Cymru, gydag amryw o opsiynau megis adeiladu grwyn wedi cael ei gynnwys ynddo. Fodd bynnag, eglurwyd bod oediad gyda'r Cynllun hwn gan nad ydi o wedi cael ei drafod fel rhan o gynllun busnes ardal Pwllheli gan fwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru, sydd yn arwain ar y prosiect. Pwysleisiwyd bod swyddogion yn ymdrechu yn gyson er mwyn cael diweddariad ar y mater hwn mor fuan â phosib.

Datganodd Pennaeth Cynorthwyol Adran Economi a Chymuned bod yr her o ddelio gyda'r llaid yn argyfyngus. Derbyniwyd bod gan asiantaethau allanol bryderon amgylcheddol ynglŷn â chais

yr Harbwr am drwydded i'w bwmpio i Fae Ceredigion. Cadarnhawyd bod yr Harbwr yn cwblhau asesiad amgylcheddol, ariannol a chymdeithasol ar y broses wrth gyflwyno'r cais am drwydded. Gobeithiwyd bydd sefydliadau lleol ac aelodau'r Pwyllgor hwn yn cyfrannu i'r asesiad hwnnw er mwyn dwyn perswâd ar ddatrasiad hirdymor i'r her hon.

Tynnwyd sylw bod yr Afon Erch wedi newid ei chwrs a bod hyn, yn ogystal â thywydd stormus diweddar, wedi arwain at gynnydd yn lefelau'r llaid sydd yn setlo o fewn yr harbwr. Mynegwyd pryder na fyddai modd i gychod mawr ddefnyddio'r basin yn y dyfodol agos heb ddatrasiad i'r her hon a dim ond badau personol all gael budd o'r harbwr. Ymhelaethwyd nad oes modd tynnu 10,000 tonnall ychwanegol fel y gwnaed ym mis Hydref 2024 gan fod y lagŵn wedi cael ei lenwi ar gost o oddeutu £750,000 a bod angen amser iddo sychu cyn symud llaid unwaith eto.

Ystyriwyd cau ardal y 'Bae Bach' er mwyn gwella rhediad yr afon a lleihau'r llaid sydd yn setlo o fewn yr harbwr. Mewn ymateb i'r ystyriaeth, cadarnhaodd Rheolwr Masnachol Hafan a Harbwr Pwllheli bod hyn yn ystyriaeth o fewn cynllun yr Harbwr o fewn y cais am drwydded pwmpio'r llaid i Fae Ceredigion. Eglurwyd y bwriedir defnyddio'r cerrig sydd yn ardal y Bae Bach eisoes er mwyn adeiladu wal, gan waredu'r llaid y tu hwnt iddo er mwyn gallu adennill tir. Gobeithiwyd bydd y cynllun hwn ar y cyd gyda phwmpio llaid i Fae Ceredigion yn ddatrasiad hir dymor i'r heriau presennol, gan fod adroddiadau ecolegol yn cadarnhau bod oddeutu 90% o'r llaid yn cael ei dynnu i mewn o'r môr i'r harbwr.

Cadarnhawyd bod swyddogion yn cyfarfod gydag Ymgynghoriaeth Gwynedd yn fuan er mwyn sicrhau bod y cais am drwydded yn llwyddiannus, gan sicrhau bydd pryderon y pwyllgor hwn yn cael eu hamlygu er mwyn canfod datrasiadau. Ystyriwyd cyfarfod gyda'r aelodau er mwyn derbyn mewnbwn ar y ffordd ymlaen wedi i'r cais am drwydded gael ei gyflwyno, pan yn amserol.

7. PLAS HELI

Cyflwynwyd yr adroddiad llafar gan gynrychiolydd Clwb Hwyllo Pwllheli.

Diweddarwyd bod gwaith adnewyddu sylweddol ar waith, gan gynnwys dymchwel grisiau, parapet ac adnewyddu gwaith coed a oedd wedi pydru. Ychwanegwyd bod gwaith tarmac wedi cael ei wneud er mwyn gwella sefyllfa parcio ac edrychiad cyffredinol yr ardal. Nodwyd hefyd bod drysau mynediad newydd hefyd wedi cael eu gosod.

Edrychwyd ymlaen at dymor prysur iawn dros gyfnod yr Haf, gan egluro mai'r digwyddiad cyntaf i gael ei gynnal ym Mhlas Heli bydd cynhadledd yr RYA (Royal Yatching Association), cyn y Pasg. Ymfalchiwyd bod nifer o asiantaethau wedi bod mewn cyswllt gyda Phlas heli ar gyfer cynnal digwyddiadau, a bod y calendr yn llawn hyd nes 2027.

8. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Nodwyd y bydd y cyfarfod nesaf yn cael ei gynnal ar 07 Hydref, 2025.

Dechreuodd y cyfarfod am 6.00 pm a daeth i ben am 7.10 pm.

CADEIRYDD.